

# The Effect of the Lexical Circle, Archivists of I.R.I.B. and Their Inform Abilities

Mohamad Javad Esmaili<sup>1</sup> , Syedal Asghar Razavi<sup>2</sup> ,  
Safia Tahmasebi Limoni<sup>3</sup> 



NASTINFO

## Abstract

**Purpose:** The purpose of the current research was to recognize the relationship between the vocabulary of radio archivists and their information-giving abilities.

**Method:** This research was practical from the point of view of the goal and the point of view of the type was an analytical survey method. The main components for producing a questionnaire were set through extensive library studies and experts' approval using the content validity method with 85 questions, the questionnaire was distributed among the statistical population of the research who were 120 employees of radio and television archives located in Tehran. Descriptive statistics (tables and graphs) and inferential statistics were used to analyze the collected data. Smirnov Kolmogorov test was used to test hypotheses, and the T-test (correlation) and Lisrel software were used for data normality and data analysis.

**Findings:** After three rounds of interviews with archival experts and analyzing the opinions of the participants in the Delphi study panel, the number of 15 components to measure vocabulary was determined, and each of these main components was converted into several quantitative questions in the questionnaire. 85 questions were asked from the statistical population (120 archivists). The average sense of need for information among the respondents was equal to 4.04 and its minimum and maximum were 2.80 and 5, so the average sense of need for information is in the medium to high level, which means that the respondents have up-to-date and useful information in the field of professional activity that have declared more than the average, according to this finding, it is necessary to hold in-service training courses to raise the level of information and knowledge of archivists. The results obtained from the correlation coefficient test indicated that among the 120 respondents of the study, the correlation coefficient with a significance level of  $\alpha = 0.000$  was calculated as  $R = 0.801$ . Since this significance level is higher than the significance level In our case,  $\alpha=0.05$  is smaller, as a result, our null hypothesis is rejected and our main hypothesis was confirmed, so we concluded that there is a positive and significant relationship between the intervening variable and the optimal use of audio archivists' vocabulary. With the increase of this variable, the amount of optimal use of the glossary of radio and television archivists also increases.

**Conclusion:** There was a positive and significant relationship between the intervening variable and the optimal use of the vocabulary of radio and television archivists, meaning that with the increase of this variable, the amount of optimal use of the vocabulary of radio and television archivists also increased. It was significant to provide optimal information in the shortest time, and radio and television archivists could provide information according to the information needs of the clients, and training in the use of information retrieval tools and the professional experiences of archivists improves the quality of information delivery.

## Keywords

Lexical Circle, Archivists, I.R.I.B., Inform Abilities, Librarians

**Article Type:** Research Article

**Article history:**

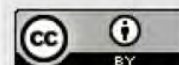
Received: 25 Oct. 2023

Accepted: 31 Dec. 2023

1. Ph.D, Knowledge and Information Science, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran  
surush83@gmail.com

2. Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran  
(Corresponding Author)  
aa\_razavi@yahoo.com & aa.razavi@iau.ac.ir

3. Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran  
sa.tahmasebi@gmail.com



**Publisher:** National Library and Archives of I.R. of Iran  
© The Author(s).

**Citation:** Esmaili, M. J., Razavi, S. A. ,& Tahmasbi Limoni, S. (2025). The Effect of the Lexical Circle, Archivists of I.R.I.B. and Their Inform Abilities. *Librarianship and Information Organization Studies*, 36(1), 113-134.

Doi: 10.30484/nastinfo.2024.3510.2253

## تأثیر دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما بر توانایی‌های اطلاع‌رسانی آنان

محمدجواد اسماعیلی<sup>۱</sup> | سیدعلی اصغر رضوی<sup>۲</sup> | اصفیه طهماسبی لیمونی<sup>۳</sup>

### چکیده

**هدف:** پژوهش حاضر شناخت رابطه بین دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما و توانایی‌های اطلاع‌رسانی آنان بود.

**روش:** این پژوهش از منظر هدف، کاربردی و از منظر نوع پژوهش، از نظر روش پیمایشی تحلیلی بود که مؤلفه‌های اصلی برای تولید پرسشنامه از طریق مطالعات گسترده کتابخانه‌ای و تایید خبرگان به روش روایی محتوایی با ۸۵ پرسش تنظیم شد و میان جامعه آماری پژوهش که ۱۲۰ نفر از کارکنان آرشیوهای صداوسیما مستقر در تهران بود، توزیع شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری‌شده از آمار توصیفی (جدول و نمودارها) و آمار استنباطی استفاده شده‌است. برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون کولموگراف اسمیرنوف، برای نرمال‌بودن داده‌ها و تحلیل داده‌ها از آزمون t (همبستگی) و نرم‌افزار لیزرل استفاده شده‌است.

**یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد، میانگین احساس نیاز به اطلاعات در بین پاسخگویان برابر با ۴/۴۰ و حداقل و حداکثر آن ۲/۸۰ و ۵ است؛ بنابراین میانگین احساس نیاز به اطلاعات در حد متوسط به بالا است که پاسخ‌دهندگان داشتن اطلاعات به‌روز و مفید در حوزه فعالیت حرفه‌ای را بیشتر از حد متوسط اعلام کرده‌اند، با توجه به این یافته، برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای بالا بردن سطح اطلاعات و دانش آرشیویست‌ها ضروری است. نتایج به‌دست‌آمده از آزمون ضریب همبستگی حاکی از آن است که در بین ۱۲۰ پاسخگوی مطالعه شده، ضریب همبستگی با سطح معنی‌داری  $\alpha=0/000$  برابر با  $R=0/801$  محاسبه شده‌است. از آنجاکه این سطح معنی‌دار از سطح معنی‌دار موردنظر ما  $\alpha=0/05$  کوچک‌تر است، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می‌شود، بنابراین نتیجه می‌گیریم که رابطه مثبت و معنی‌داری بین متغیر مداخله‌گر و استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد؛ به این معنا که با افزایش این متغیر میزان استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا خواهد کرد.

**نتیجه‌گیری:** رابطه مثبت و معنی‌داری بین متغیر مداخله‌گر و استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد؛ به این معنا که با افزایش این متغیر میزان استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش می‌یابد. ارائه اطلاعات بهینه در کمترین زمان قابل‌توجه است و آرشیویست‌های صداوسیما توانایی ارائه اطلاعات متناسب با نیاز اطلاعاتی مراجعین را دارند و آموزش استفاده از ابزارهای بازیابی اطلاعات و به‌کارگیری تجربیات حرفه‌ای آرشیویست‌ها، کیفیت اطلاع‌رسانی را بهتر می‌کند.

### کلیدواژه‌ها

دایره واژگانی، آرشیویست‌ها، کتابداران، اطلاع‌رسانی، صداوسیما، آرشیو، تهران

استناد: اسماعیلی، محمدجواد، رضوی، علی‌اصغر و طهماسبی‌لیمونی، صفیه (۱۴۰۴)، تأثیر دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما بر توانایی‌های اطلاع‌رسانی آنان، *مطالعات کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۱۳۶ (۱)، ۱۱۳-۱۳۴.

Doi: 10.30484/nastinfo.2024.3510.2253

۱. دکتری، علم اطلاعات و دانش‌شناسی،  
دانشگاه آزاد اسلامی بابل، بابل، ایران  
surush83@gmail.com

۲. دانشیار، گروه علم اطلاعات و  
دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی بابل،  
بابل، ایران (نویسنده مسئول)  
aa\_razavi@yahoo.com

۳. دانشیار، گروه علم اطلاعات و  
دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی  
بابل، بابل، ایران  
sa.tahmasebi@gmail.com

فصلنامه مطالعات کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۳۶ (۱)، بهار ۱۴۰۴

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۱۰



ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران  
© نویسندگان

## مقدمه

محیط اطلاعاتی جدید و به دنبال آن تغییر توانایی‌های کاربران و نیازهای اطلاعاتی متفاوت، نیاز به ابزارهای یاری‌دهنده در امر بازیابی و سازمان‌دهی اطلاعات رو به رشد را تشدید کرده‌اند. محدودیت در ابزارهای معنایی موجود از جمله اصطلاح‌نامه‌ها، اطلاع‌رسانان را به تفکر مجدد و بازنگری این ابزارها واداشته است. این توسعه جدید در ابزارهای کمکی نشان‌دهنده درک رو به رشد اهمیت تحلیل معنایی در پردازش اطلاعات است (Nelson, 2014). از آنجایی که کتابداران در تبادل دانش، نقش واسطه‌ای دارند، در عصر جدید چالش‌ها و گستره مسئولیت‌های آنان به‌طور قابل توجهی افزایش یافته‌است تا اینکه قادر باشند به‌طور مطلوبی یاری‌دهندگان مهمی برای کنترل جهان اطلاعات در حال گسترش باشند (مهدوی، ۱۳۷۹).

آرشیویست‌های صداوسیما نیز برای ارائه نقش واسطه‌ای، می‌بایست آموخته‌هایی را که در طول دوران تحصیل و کار تجربی به دست آورده‌اند، به‌گونه‌ای در ذهن خود نظم دهند تا اطلاعات را به‌صورت بهینه و در تعامل با نیازمندان، بازیابی کنند و به‌کارگیرند. سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران با در اختیار داشتن بزرگ‌ترین آرشیو صوتی و تصویری کشور و کتابخانه‌های متعدد، با بهره‌گیری از توان اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های شاغل در خصوص اطلاع‌رسانی به مراجعان - که عموماً برنامه‌سازان شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی هستند - اقداماتی انجام داده است، اما این اقدامات برای بزرگ‌ترین سازمان آرشیوی صدا و تصویر در کشور، کافی نیست. بر اساس مطالب پیش‌گفته، مسئله پژوهش، در این تحقیق، چگونگی رابطه بین دایره‌واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما و توانایی اطلاع‌رسانی آنان

است، به نوعی که بتواند بین آموخته‌های تخصصی و کاربردی کردن آموخته‌ها، برای نیل به مقصود که همان برآوردن نیاز اطلاعاتی مراجعان است، مفید و راهگشا باشد.

### پیشینه پژوهش

صنعت جو (۱۳۸۴) در پژوهشی می‌گوید: «در حال حاضر اصطلاح‌نامه‌ها در بسیاری از پایگاه‌های اطلاعاتی یاری‌دهنده کاربران در فرمول‌بندی جستجو هستند، به طوری که هم‌اکنون در برخی پایگاه داده‌های موجود در محیط‌های پیوسته، اصطلاح‌نامه‌ها در صفحه اصلی تعامل کاربر با نظام قرار گرفته و قابل استفاده هستند.»

بورکو<sup>۱</sup> و همکاران (۱۳۸۷) می‌گویند: «همان گونه که برای ایراد سخنرانی خوب، سخنران می‌بایست بانک واژگانی مناسبی درباره موضوع سخنرانی داشته باشد، کتابداران نیز با داشتن دایره واژگانی مناسب می‌توانند بهتر خدمت‌رسانی کنند، از آنجایی که کتابخانه‌ها در تبادل دانش نقش واسطه دارند، ظهور اینترنت این تصور را ایجاد کرد که کتابخانه‌ها کنار خواهند رفت اما گذشت زمان نشان داد که این تصور فقط از درک ناصحیح موقعیت و کارکرد کتابخانه نشئت گرفته است.»

ریبل<sup>۲</sup> (۲۰۱۳) در پژوهشی پیرامون حل مشکلات و چالش‌های نظام‌های بازیابی کنونی عنوان کرد: «وب معنایی (وب ۳) با هدف ایجاد تعامل بیشتر بین کاربر و ماشین برای بهبود بازیابی اطلاعات مرتبط و افزایش میزان ربط توسعه یافت.»

راپل<sup>۳</sup> (۲۰۱۳) می‌گوید: «از آنجایی که کتابداران در تبادل دانش، نقش واسطه‌ای دارند. در عصر جدید چالش‌ها و گستره مسئولیت‌های آنان به طور قابل توجهی افزایش یافته است تا اینکه قادر باشند به طور مطلوبی یاری‌دهندگان مهمی برای کنترل جهان اطلاعات در حال گسترش باشند.»

از طرف دیگر وینتر<sup>۴</sup> (۲۰۱۶) سه عملکرد اساسی کتابداران را شناسایی کرده است که

<sup>۱</sup>. Borko

<sup>۲</sup>. Ribble

<sup>۳</sup>. Rapple

<sup>۴</sup>. Winter

عبارت‌اند از: الف) رده‌بندی دانش برای سازمان‌دهی آن، ب) نمایه‌سازی دانش ثبت‌شده برای اینکه دانش قابل‌دسترسی شود، ج) شناخت نظم رسمی و غیررسمی پیکره‌های متنوع دانش. کتابداری ابر علمی است که تلاش می‌کند هم یک پیکره دانش هم نظم پیکره‌های مختلف دانش و روابط بین آن‌ها را شناسایی کند.

ابوت<sup>۱</sup> (۲۰۱۸) می‌گوید: «آنچه امروزه مسئله اصلی علم اطلاع‌رسانی را تشکیل می‌دهد، شیوه‌های دسترسی به اطلاعات است. اگر قبلاً نگرانی متخصصان علم اطلاع‌رسانی، جمع‌آوری منظم منابع و فراهم آوردن کتابشناسی‌ها بود، اکنون بیشتر تلاش‌ها معطوف به فراهم آوردن اطلاعات بیشتر درباره منابع و رسانیدن آن‌ها به استفاده‌کننده نهایی است. به همین دلایل می‌توان گفت امروزه ساختارهای سنتی کتابخانه‌ها درهم‌ریخته و نظم نوینی جایگزین آن شده است. در گذشته نقش سنتی کارکنان بخش مرجع کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی، ارائه اطلاعات کتابشناسی به مراجعه‌کنندگان بود یعنی ارائه اطلاعات درباره اطلاعات، اما امروزه وظیفه آنان هدایت مراجعان به خود همان اطلاعات است. اتفاق مهم دیگری که در فرایند انقلاب اطلاعات رخ داده تقسیم منابع است. ایجاد شبکه‌های اطلاع‌رسانی با استفاده از فن‌آوری‌های نوین اطلاعات موجب شد که هم مراکز اطلاعاتی یک کشور هم همه مراکز اطلاعاتی جهان در منابع یکدیگر سهیم شوند.»

این تغییرات ممکن است مستلزم بازمفهوم‌سازی نقش کتابدار باشد. بر طبق گفته ریوز<sup>۲</sup> کتابدار قرن بیست و یکم، واسطه اطلاعاتی است که حداقل سه وظیفه اساسی را بر عهده دارد: ۱. تشخیص: کتابدار به‌عنوان تشخیص‌دهنده از فنون مصاحبه تحلیلی برای تعیین توانایی‌های شخصی، سطح اطلاعات لازم، نوع مناسب بسته اطلاعاتی، هزینه و شیوه مناسب تحویل اطلاعات یا مدرک استفاده می‌کند. ۲. تجویز: سازمان‌دهی و پردازش اطلاعات برای برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی مراجعه‌کننده.

۳. ارزشیابی: تعیین اینکه آیا تجویز و تشخیص اثربخش بوده است؟

1. Abbot

2. Reeves

اگرچه این الگو ماهیتی پزشکی دارد و ممکن است تصویر ناکاملی از کتابدار آینده نشان بدهد اما بافت مهمی برای وظیفه اطلاع‌رسانی - که کتابداران اغلب انجام می‌دهند - فراهم می‌کند. تمرکز این الگو بر پذیرفتن نیازها و مسائل خاص استفاده‌کننده و در نظر گرفتن کتابخانه به عنوان نظامی ارزشی قرار دارد. پذیرفتن این الگو مستلزم بازساخت‌سازی خط‌مشی‌ها و فعالیت‌های کتابخانه برای منعکس کردن نیازهای فردی مراجعه‌کنندگان خواهد بود. ریوز (۲۰۱۸) در پژوهشی اعلام کرد نظام‌های اطلاعاتی فقط وقتی اثربخش هستند که به جای نیازهای دستگاه اداری، نیازهای اطلاعاتی مراجعه‌کنندگان را برطرف سازند. این بدین معناست که کتابداران نیازمند انجام دادن تحلیلی منظم از نیازهای اطلاعاتی مراجعه‌کنندگان و تحلیل موانع سازمانی دسترسی خواهند بود. به طور مثال آن‌ها به طور مداوم با افزایش شبکه‌سازی و بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، دسترسی به اطلاعات را بهبود خواهند بخشید.

گروه‌های اندکی هستند که همانند کتابداران آشنایی زیادی با برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی دارند. در مقایسه با دانشمندان اطلاع‌رسانی که به دنبال برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی نه فقط استفاده‌کنندگان اطلاعات به طور کلی هستند، کتابداران باید این نقش را در طراحی و استفاده از نظام‌های اطلاعاتی داشته باشند که به افراد برای حل مسائل اطلاعاتی‌شان کمک کنند.

رایس<sup>۱</sup> (۲۰۱۹) معتقد است این احتمال وجود دارد که بخش قابل توجهی از وظایف کتابدار تحت تأثیر رشد سریع فن‌آوری اطلاعات، به ویژه افزایش زیاد اطلاعات قابل جستجو در خارج از کتابخانه شکل بگیرد. با این توصیف این پرسش مطرح می‌شود که آیا کتابداران فردا، ارزیابی مستقیم اطلاعات برای استفاده‌کنندگان آینده کتابخانه را بر عهده خواهند داشت؟ این بحث را رایس مطرح کرده است. او دریافت کتابداران هرگز برای قضاوت کردن درباره آنچه باید در مجموعه کتابخانه وجود داشته باشد دچار مشکل نشده‌اند، اما قضاوت کردن و توصیه به مراجعه‌کنندگان درباره کیفیت و درستی اطلاعاتی را که فراهم می‌کنند، بسیار مشکل یافته‌اند. مشکل زیادی برای مراجعه‌کنندگان برای تصمیم‌گیری درباره اینکه کدام اطلاعات با ارزش‌تر است وجود دارد، اما همان‌گونه که رایس خاطرنشان می‌کند، امروزه به ندرت

<sup>۱</sup>. Rice

مسئله‌ای در یافتن اطلاعات وجود دارد بلکه عموماً نظم‌دهی به آن‌ها و تصمیم‌گیری درباره اینکه کدام بهترین است، وجود دارد. رایس پیش‌بینی می‌کند که کتابداران آینده تلاش بسیار بیشتری برای ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی و توصیه و تدریس به افراد برای جستجوی اطلاعات صرف خواهند کرد و این‌گونه فعالیت‌ها از وظایف ضروری کتابدار خواهد بود. این نقش با در نظر گرفتن اطلاعات در حال افزایش درون شبکه‌ها به‌عنوان مجموعه‌ای از کتابخانه، توسعه خواهد یافت. بسیاری از مراجعه‌کنندگان دچار سردرگمی در این دنیای عظیم اطلاعات خواهند بود و انتظار می‌رود که کتابدار راهنمایی‌ها و مشاوره‌هایی درباره اعتبار و ارزش منابع اطلاعاتی مختلف ارائه کند. حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی یکی از فعالیت‌هایی است که حرفه‌مندان آن به خاطر اینکه بین منابع اطلاعات از یک‌طرف و نیازمندان اطلاعاتی از طرف دیگر هستند، می‌توانند در برآوردن نیاز اطلاعاتی مراجعان نقش منحصربه‌فردی ایفا کنند. در کشورهای پیشرفته اطلاعات و راه‌های دستیابی سریع به اطلاعات موردتوجه ویژه قرار دارد، بنابراین همه عوامل دستیابی به اطلاعات مورد ارزش و تکریم واقع می‌شوند. از منظر اطلاع‌رسانی و با توجه به پیشرفت‌های سریع فناوری اطلاعات و به‌تبع آن تولید اطلاعات، ضروری است که دانش‌آموختگان این حوزه، به ابزار علم و دانش کاربردی مجهز شوند، همان‌گونه که برای تعامل با دنیا و فضای مجازی، نیازمند دانستن زبان تعامل با آن هستیم، آرشیویست‌ها نیز می‌بایست دایره واژگانی مناسبی برای مؤلفه‌های اساسی این حوزه از قبیل سازمان‌دهی و بازیابی اطلاعات، پرسش و پاسخ مرجع، فضای مجازی و دستیابی به اطلاعات داشته باشند. آرشیویست‌های صداوسیما نیز برای ارائه نقش واسطه اطلاعاتی می‌بایست آموخته‌هایی که در طول دوران تحصیل و کار تجربی، به دست آورده‌اند را به‌گونه‌ای در ذهن خود نظم دهند تا در تعامل با نیازمندان اطلاعات به‌صورت بهینه، بازیابی و به کار گرفته شود. در سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران با در اختیار داشتن بزرگ‌ترین آرشیو صوتی و تصویری کشور و کتابخانه‌های متعدد، بهره‌گیری از توان اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های شاغل در خصوص اطلاع‌رسانی به مراجعان که عموماً برنامه‌سازان شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی هستند، اقداماتی صورت گرفته است، اما این اقدام برای بزرگ‌ترین سازمان آرشیوی صدا و تصویر در کشور کافی نبوده است. بر اساس مطالب پیش‌گفته مسئله پژوهش، در این تحقیق، بررسی تأثیر دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما و توانایی اطلاع‌رسانی آنان هست

به نوعی که بتواند بین آموخته‌های تخصصی و کاربردی کردن آموخته‌ها، برای نیل به مقصود که همان برآوردن نیاز اطلاعاتی مراجعان است، مفید و راهگشا باشد.

اهمیت این پژوهش در پررنگ‌تر کردن ویژگی‌های ذاتی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در خصوص ذخیره و بازیابی اطلاعات و برآوردن نیاز اطلاعاتی مراجعان با توجه به دایره واژگانی دانش‌آموختگان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی به منظور استفاده بهینه از دایره واژگانی آنان و نقش و تأثیرگذاری حرفه اطلاع‌رسانی در برآوردن نیاز اطلاعاتی مراجعان است.

**هدف اصلی:** شناخت رابطه بین دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما و توانایی‌های اطلاع‌رسانی آنان.

#### هدف ویژه:

۱. تعیین دایره واژگانی تخصصی آرشیویست‌های صداوسیما
۲. تعیین توانایی اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما

#### فرضیه پژوهش:

بین دایره واژگانی غنی و کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

#### روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش کمی به روش پیمایشی تحلیلی انجام شده است. به این صورت که ابتدا با استفاده از روش کتابخانه‌ای بر اساس مطالعه ادبیات و پیشینه‌های مربوط به موضوع، مؤلفه‌ها و ویژگی‌های دایره واژگانی استخراج شده (پوزشی، ۱۳۹۵)، سپس با استفاده از روش کمی به روش پیمایشی تحلیلی بر اساس نظرهای صاحب‌نظران علم اطلاعات و دانش‌شناسی که ۱۰ نفر از خبرگان صاحب‌نظر در حوزه آرشیو و افراد با سابقه فعالیت در آرشیوهای صداوسیما بودند به روش روایی محتوایی تایید شدند و شاخصه‌های دایره واژگانی مشخص شد (پاکزاد، ۱۳۹۱). در مرحله بعد شاخصه‌های دایره

واژگانی برای صاحب‌نظران ارسال و با روش تحلیل سلسله‌مراتبی برای اجرای بخش کمی (پیمایشی) به‌صورت ۱۵ مؤلفه و ۸۵ گویه مشخص شد و نیز نیازهای اطلاعاتی مراجعان به آرشیو و کتابخانه‌ها به‌صورت کمی پیمایش شد.

در این پژوهش جامعه مورد مطالعه آرشیویست‌های آرشیوهای صداوسیما در شهر تهران که تعداد آن‌ها ۱۲۰ نفر بود به‌صورت سرشماری به روش هدفمند با پرسشنامه دیجیتال بررسی شد.

دایره واژگانی بمعنای این است که دامنه واژگان ما تا چه حد گسترده است و چقدر می‌توانیم از کلمات مختلف برای بیان دقیق و شفاف منظور خود استفاده کنیم؟ (بهرام پور، ۱۳۹۶). در این پژوهش منظور از دایره واژگانی مباحث منطبق بر تعاریف نظری آن بوده که به روش کیفی استخراج شده‌است.

در این پژوهش آرشیویست کسی که در آرشیو و کتابخانه صداوسیما به ارائه خدمات اطلاع‌رسانی به مراجعان آرشیو و کتابخانه‌ها کار می‌کند و دانش آموخته رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی (علم اطلاعات و دانش‌شناسی) است.

### یافته‌ها:

پس از سه دوره مصاحبه با صاحب‌نظران حوزه آرشیو (۱۰ نفر از خبرگان متخصص در حوزه آرشیو و از مدیران آرشیوهای صداوسیما در تهران) و تجزیه و تحلیل نظرهای شرکت‌کنندگان در پنل مطالعه دلفی، تعداد ۱۵ مؤلفه برای سنجش دایره واژگانی مشخص شد که هریک از مؤلفه‌های اصلی به تعدادی پرسش‌های کمی پرسشنامه محقق‌ساخته تبدیل شد. تعداد ۸۵ پرسش از جامعه آماری پرسیده شد. نتایج زیر حاصل تجزیه و تحلیل پرسشنامه پژوهش است:

از شاخص‌های آمار توصیفی مانند فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار برای بررسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به ویژگی‌های عمومی پاسخگویان استفاده شده‌است. فرضیه‌های تحقیق نیز با استفاده از فن مدلیابی معادلات ساختاری آزمون شده است. به‌منظور شناخت بهتر جامعه پژوهش و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شوند؛ بنابراین پیش از آزمون فرضیه‌های تحقیق، آمار توصیفی متغیرهای استفاده و در تحقیق بررسی شد. میانگین به‌عنوان یکی از

پارامترهای مرکزی، نشان‌دهنده مرکز ثقل جامعه بوده و به عبارتی مبین این امر است که اگر به جای تمامی مشاهدات جامعه میانگین آن قرار داده شود هیچ تغییری در جمع کل داده‌های جامعه ایجاد نمی‌شود. همچنین بیشینه، بیشترین عدد متغیر در جامعه آماری و کمینه، کمترین عدد متغیر در جامعه آماری را نشان می‌دهد. پرسش ۱ پژوهش: دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما کدام است؟ ابتدا در جدول ۱ و با تعیین مؤلفه‌های دایره واژگانی بررسی شد، نتایج آمار توصیفی در جداول زیر ارائه شده است.

جدول ۱- توزیع فراوانی مؤلفه‌های اصلی پژوهش

| مؤلفه‌ها                                           | تعداد نمونه | میانگین | انحراف معیار | میانگین خطای استاندارد |
|----------------------------------------------------|-------------|---------|--------------|------------------------|
| ۱- احساس نیاز به اطلاعات                           | ۱۲۰         | ۴/۰۴۶۷  | ۵۳۳۷۳/۰      | -/۴۸۷۲                 |
| ۲- تبیین نیاز اطلاعاتی                             | ۱۲۰         | ۴/۰۷۲۲  | ۴۱۸۸۲/۰      | -/۳۸۲۳                 |
| ۳- شناسایی، ارزیابی و انتخاب منابع اطلاعاتی        | ۱۲۰         | ۳/۹۴۶۴  | ۴۷۱۴۷/۰      | -/۴۳۰۴                 |
| ۴- تبدیل نیاز اطلاعاتی به پاسخ مناسب               | ۱۲۰         | ۴/۰۶۴۶  | ۳۶۴۵۲/۰      | -/۳۳۲۸                 |
| ۵- غربالگری نتایج جستجو                            | ۱۲۰         | ۴/۱۶۰۰  | ۴۳۴۳۳/۰      | -/۳۹۶۵                 |
| ۶- دسترسی و استفاده از اطلاعات                     | ۱۲۰         | ۳/۹۰۶۰  | ۵۴۷۰۵/۰      | -/۴۹۹۴                 |
| ۷- مشارکت در برنامه‌سازی                           | ۱۲۰         | ۴/۱۲۲۶  | ۳۹۴۳۱/۰      | -/۳۶۰۰                 |
| ۸- آشنایی با فناوری‌های ارتباطی و فن‌های داده‌کاوی | ۱۲۰         | ۳/۹۰۳۷  | ۵۱۲۱۱/۰      | -/۴۶۷۵                 |
| ۹- شناخت جامعه اطلاعاتی                            | ۱۲۰         | ۳/۷۰۶۰  | ۵۲۹۱۴/۰      | -/۴۸۳۰                 |
| ۱۰- مدیریت منابع آرشیو                             | ۱۲۰         | ۳/۸۲۷۸  | ۶۵۵۳۴/۰      | -/۵۹۸۲                 |
| ۱۱- آشنایی با سیاست‌ها و خط‌مشی آرشیو              | ۱۲۰         | ۳/۷۹۶۷  | ۵۳۳۲۵/۰      | -/۴۸۶۸                 |

| مؤلفه‌ها                                        | تعداد<br>نمونه | میانگین | انحراف<br>معیار | میانگین خطای<br>استاندارد |
|-------------------------------------------------|----------------|---------|-----------------|---------------------------|
| ۱۲- آشنایی و دسترسی به نرم‌افزارهای اطلاع‌رسانی | ۱۲۰            | ۳/۹۵۶۹  | ۴۹۵۷۸/          | -/۴۵۲۶                    |
| ۱۳- استفاده از متخصصان موضوعی                   | ۱۲۰            | ۴/۳۶۳۹  | ۶۱۸۷۲/          | -/۵۶۴۸                    |
| ۱۴- کارگاه‌های آموزشی آرشیو                     | ۱۲۰            | ۳/۶۸۸۹  | ۶۱۲۲۵/          | -/۵۵۸۹                    |
| ۱۵- تهیه بروشورهای چاپی                         | ۱۲۰            | ۴/۱۱۰۴  | ۶۱۷۳۲/          | -/۵۶۳۸                    |

همان‌گونه که از جدول بالا مشاهده می‌شود، کلیه میانگین‌های به‌دست‌آمده بیشتر از میانگین نظری، یعنی عدد ۳ به دست آمده‌است، بنابراین نتیجه می‌گیریم شاخص‌های فوق در حد متوسط به بالا هستند که می‌توانند پرسش‌های پژوهش را بسنجند. از این میان، مؤلفه ۱۳ (استفاده از متخصصان موضوعی) بیشترین و مؤلفه ۱۴ (کارگاه‌های آموزشی آرشیو) کمترین درصد میانگین را داشته‌اند.

آماره‌های توصیفی مؤلفه ۱ (احساس نیاز به اطلاعات)، در این جدول میانگین احساس نیاز به اطلاعات بین پاسخگویان برابر با ۴/۰۴ و حداقل و حداکثر آن ۲/۸۰ و ۵ است بنابراین میانگین احساس نیاز به اطلاعات در حد متوسط به بالا است که پاسخ‌دهندگان داشتن اطلاعات به‌روز و مفید در حوزه فعالیت حرفه‌ای را بیشتر از حد متوسط اعلام کرده‌اند، لذا پرسش ۱ پژوهش: دایره واژگانی آرشیویست‌ها کدام است؟ پاسخ داده شد. با توجه به این یافته برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای بالا بردن سطح اطلاعات و دانش آرشیویست‌ها ضروری است.

آماره‌های توصیفی مؤلفه ۵ (غربالگری نتایج جستجو)، نشان می‌دهد که میانگین غربالگری نتایج جستجو در بین پاسخگویان برابر با ۴/۱۶ و حداقل و حداکثر آن ۲/۸۰ و ۵ است بنابراین میانگین غربالگری نتایج جستجو در حد متوسط به بالا است؛ این یافته نشان می‌دهد توانایی دسته‌بندی کردن نتایج جستجو از پایگاه‌های اطلاعاتی موجود در آرشیو در بین آرشیویست‌ها از میانگین بالاتر است، پرسش ۲ پژوهش: توانایی اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما

پاسخ داده شد. اگر آموزش‌های مستمر در خصوص دسته‌بندی منابع اطلاعاتی به آرشیویست‌ها ارائه شود نتایج بهینه‌تری حاصل خواهد شد.

در آماره‌های توصیفی متغیر دایره واژگانی غنی، میانگین دایره واژگانی غنی در بین پاسخگویان برابر با  $4/01$  و حداقل و حداکثر آن  $3$  و  $5$  است. پرسش  $3$  پژوهش: آرشیویست‌های صداوسیما دارای دایره واژگانی مناسبی برای اطلاع‌رسانی هستند پاسخ داده شده، بنابراین میانگین دایره واژگانی غنی در حد متوسط به بالا است که نشان می‌دهد دایره واژگانی غنی از منابع اطلاعاتی مرتبط با آرشیو می‌تواند بر کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما تأثیر بگذارد.

آماره‌های توصیفی متغیر کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما نشان می‌دهد که میانگین متغیر کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌ها در بین پاسخگویان برابر با  $3/89$  و حداقل و حداکثر آن  $2/92$  و  $4/72$  است؛ بنابراین میانگین متغیر کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌ها در حد متوسط به بالا است. پرسش  $3$  پژوهش: آرشیویست‌های صداوسیما دارای دایره واژگانی مناسبی برای اطلاع‌رسانی هستند پاسخ داده شده، نتایج به‌دست‌آمده نشان‌دهنده توجه به ارائه اطلاعات بهینه در کمترین زمان، قابل توجه است و آرشیویست‌های صداوسیما توانایی ارائه اطلاعات متناسب با نیاز اطلاعاتی مراجعان را دارند و آموزش استفاده از ابزارهای بازیابی اطلاعات و به کارگیری تجربیات حرفه‌ای آرشیویست‌ها، کیفیت اطلاع‌رسانی را بهتر می‌کند.

نتایج به‌دست‌آمده از آزمون ضریب همبستگی بین دو متغیر دایره واژگانی و کیفیت اطلاع‌رسانی، حاکی از آن است که در بین  $120$  پاسخگو، ضریب همبستگی با سطح معنی‌داری  $\alpha=0/000$  برابر با  $R=0/783$  محاسبه شده است. از آنجاکه این سطح معنی‌داری از سطح معنی‌داری موردنظر ما  $\alpha=0/05$  کوچک‌تر است، در نتیجه فرضیه صفر ما رد و فرضیه اصلی ما تأیید می‌شود؛ بنابراین نتیجه می‌گیریم که رابطه مثبت و معنی‌داری بین دایره واژگانی غنی و کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد؛ به این معنا که با افزایش متغیر، میزان کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا می‌کند. به این ترتیب پرسش‌های  $2$  و  $3$  پژوهش روشن می‌شوند.

نتایج به‌دست‌آمده از آزمون ضریب همبستگی بین دو متغیر دایره واژگانی و هستی‌شناسی حاکی از آن است که در بین  $120$  پاسخگو، ضریب همبستگی با سطح معنی‌داری

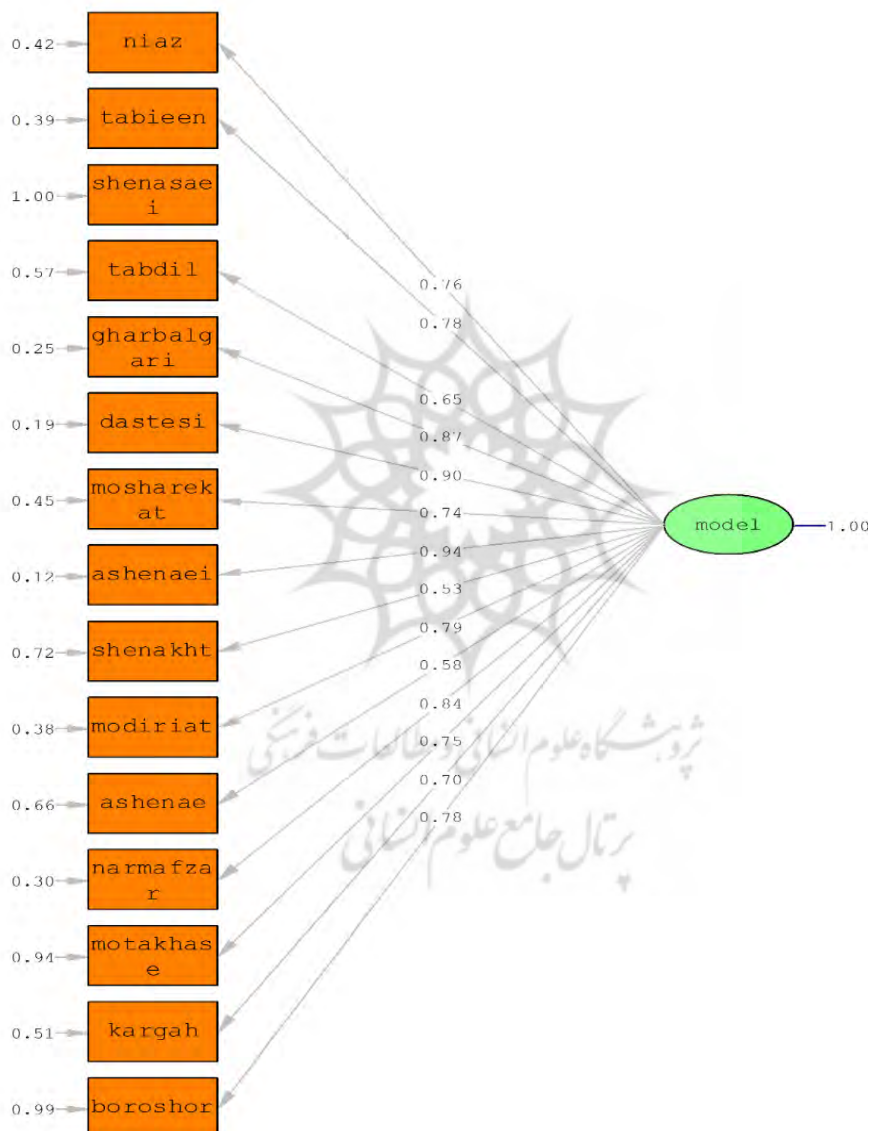
$\alpha=0/000$  برابر با  $R=0/801$  محاسبه شده است. از آنجاکه این سطح معنی‌داری از سطح معنی‌داری موردنظر ما  $\alpha=0/05$  کوچک‌تر است، در نتیجه فرضیه صفر ما رد و فرضیه اصلی ما تأیید می‌شود؛ بنابراین نتیجه می‌گیریم که رابطه مثبت و معنی‌داری بین متغیر هستی‌شناسی و استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد به این معنا که با افزایش این متغیر میزان استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا می‌کند. به این ترتیب پرسش‌های ۲ و ۳ پژوهش روشن می‌شوند.

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب همبستگی بین دو متغیر توانایی اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما و هستی‌شناسی حاکی از آن است که در بین ۱۲۰ پاسخگو، ضریب همبستگی با سطح معنی‌داری  $\alpha=0/000$  برابر با  $R=0/920$  محاسبه شده است. از آنجاکه این سطح معنی‌داری از سطح معنی‌داری موردنظر ما  $\alpha=0/05$  کوچک‌تر است، در نتیجه فرضیه صفر ما رد و فرضیه اصلی ما تأیید می‌شود. پرسش ۱ و ۲ پژوهش در این جدول پاسخ داده شد؛ بنابراین نتیجه می‌گیریم که رابطه مثبت و معنی‌داری بین متغیر مداخله‌گر (هستی‌شناسی) و توانایی اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد، به این معنا که با افزایش متغیر (مداخله‌گر)، میزان توانایی اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا می‌کند.

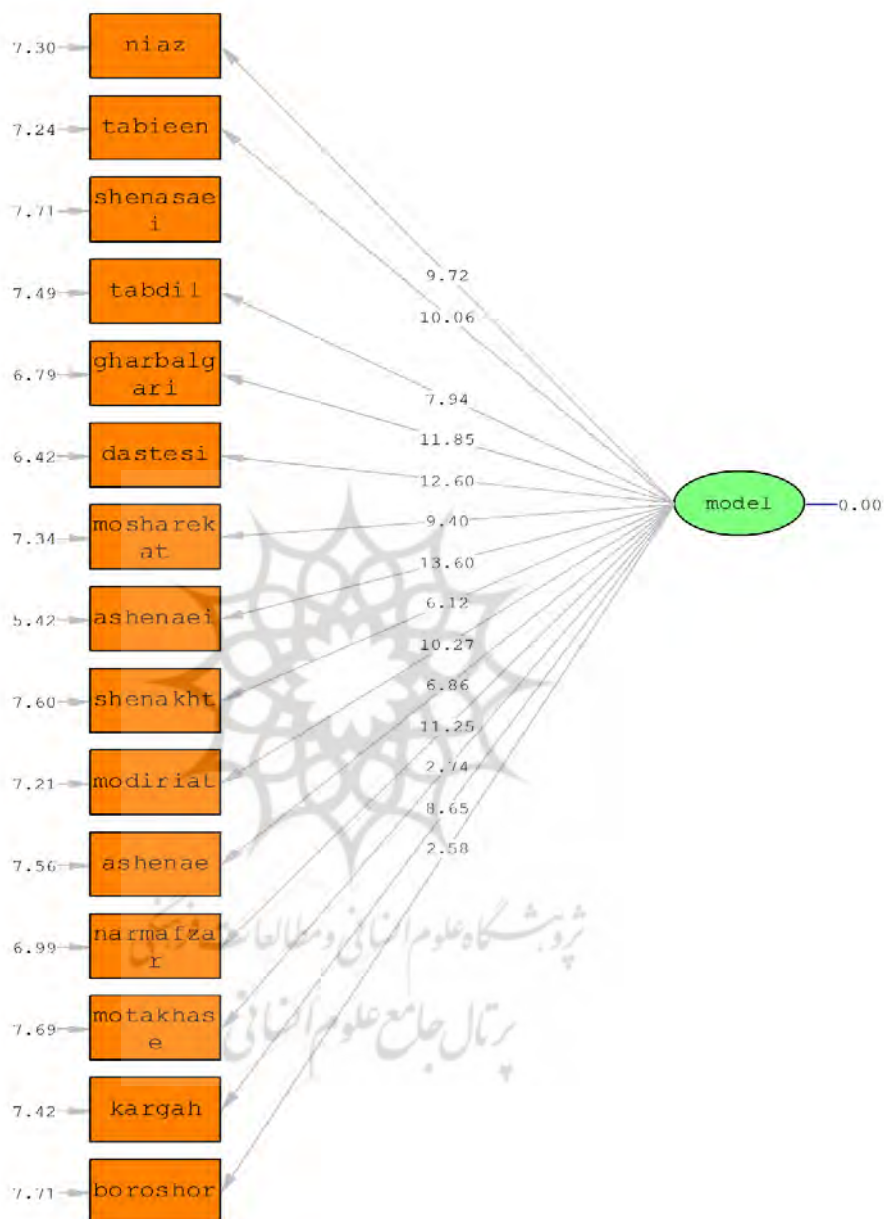
نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون حاکی از آن است که ضریب رگرسیون با سطح معنی‌داری  $\alpha=0/000$  برابر با  $R=0/783$  محاسبه شده است. از آنجاکه این سطح معنی‌داری از سطح معنی‌داری موردنظر ما  $\alpha=0/05$  کوچک‌تر است، در نتیجه فرضیه صفر ما رد و فرضیه اصلی ما تأیید می‌شود؛ به این ترتیب پرسش‌های ۲ و ۳ پژوهش روشن می‌شوند؛ بنابراین، نتیجه می‌گیریم که به ازای تغییر در یک واحد انحراف معیار دایره واژگانی غنی میزان کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما به اندازه  $0/783$  قابل پیش‌بینی است.

نتایج تحلیل عاملی پرسشنامه، رابطه بین دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما و توانایی‌های اطلاع‌رسانی آنان که در پرسش‌های ۱ و ۲ پژوهش بررسی شدند، مشخص شد بار عاملی مشاهده در تمامی موارد مقداری بزرگ‌تر از  $0/3$  دارد که نشان می‌دهد همبستگی بین متغیرهای پنهان با متغیرهای قابل مشاهده، قابل قبول است. پس از شناسایی همبستگی متغیرها باید آزمون معناداری صورت گیرد. برای بررسی معنادار بودن رابطه بین متغیرها از آماره  $t$ -value استفاده شده است. چون معناداری در سطح خطای  $0/05$  بررسی می‌شود؛ بنابراین، اگر

میزان بارهای عاملی مشاهده شده با آزمون  $t$ -value از  $1/96$  کوچک تر محاسبه شود، رابطه معنادار نیست. براساس نتایج به دست آمده شاخص های سنجش هر یک از مقیاس های استفاده شده در سطح اطمینان  $5\%$  مقدار آماره  $t$ -value بزرگ تر از  $1/96$  است که نشان می دهد همبستگی های مشاهده شده معنادار است.



شکل ۱- بار عاملی استاندارد تحلیل عاملی تائیدی پرسشنامه



شکل ۲- آماره معناداری (t-value) تحلیل عاملی پرسشنامه

## نیکویی برازش مدل:

به‌طورکلی در کار با برنامه لیزرل، هر یک از شاخص‌های به‌دست‌آمده برای مدل به‌تنهایی دلیل برازندگی مدل یا برازنده نبودن آن نیستند، بلکه این شاخص‌ها را باید در کنار یکدیگر و باهم تفسیر کرد. برای ارزیابی مدل ساختاری چندین مشخصه برازندگی وجود دارد. در این تحقیق برای ارزیابی مدل‌ها (مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری) از شاخص‌های خبی - دو تقسیم‌بر درجه آزادی<sup>۱</sup>، شاخص ریشه خطای میانگین مجزورات تقریب<sup>۲</sup>، شاخص نیکویی برازش<sup>۳</sup>، شاخص نیکویی برازش تعدیل‌شده<sup>۴</sup>، شاخص نرم شده برازندگی<sup>۵</sup>، شاخص نرم نشده برازندگی<sup>۶</sup>، شاخص نیکویی برازش فزاینده<sup>۷</sup>، استفاده شده‌است. یکی از شاخص‌های عمومی برای به‌حساب آوردن پارامترهای آزاد در محاسبه شاخص‌های برازش، شاخص خبی - دو<sup>۸</sup> به‌نکار است که از تقسیم ساده خبی - دو بر درجه آزادی مدل محاسبه می‌شود. چنانچه این مقدار بین ۱ تا ۳ باشد مطلوب است (حبیبی، ۱۴۰۱).

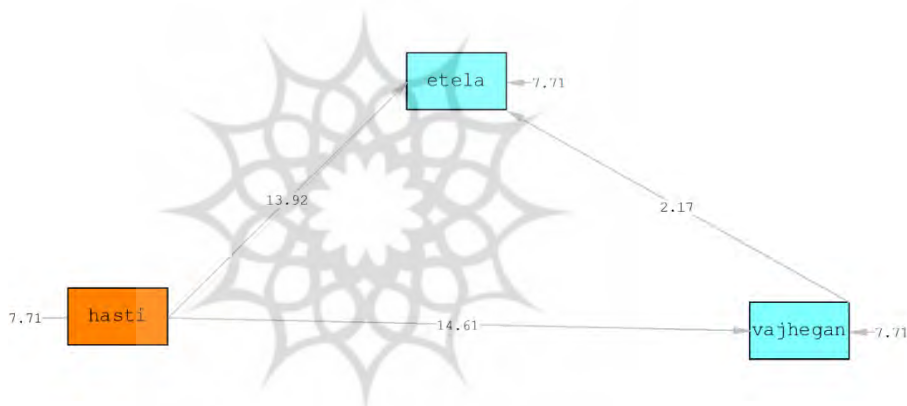
جدول ۲- شاخص‌های نیکویی برازش پرسشنامه

| شاخص نیکویی برازش فزاینده (IFI) | شاخص نرم شده برازندگی (NNFI) | شاخص نرم شده برازندگی (NFI) | شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI) | شاخص نیکویی برازش (GFI) | ریشه خطای میانگین مجزورات تقریب (RMSEA) | شاخص‌های برازندگی |
|---------------------------------|------------------------------|-----------------------------|------------------------------------|-------------------------|-----------------------------------------|-------------------|
| ۱ - ۰                           | >۰/۹                         | >۰/۹                        | >۰/۹                               | >۰/۹                    | <۰/۱                                    | مقادیر قابل قبول  |
| ۰/۹۵                            | ۰/۹۱                         | ۰/۹۲                        | ۰/۹۶                               | ۰/۹۸                    | ۰/۰۳۵                                   | مقادیر محاسبه شده |

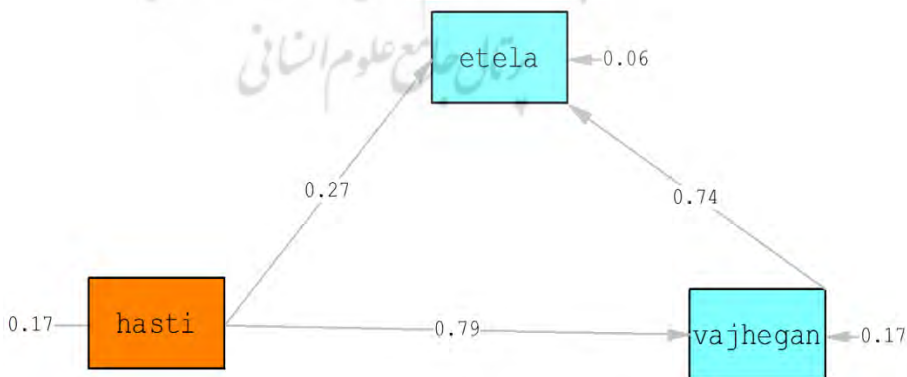
1. Chi Square Divided to Degree of Freedom
2. Root Mean Square Error of Approximation
3. Goodness of Fit Index
4. Adjust Goodness-Of- Fit Index
5. Normed Fit Index
6. Non-Normed Fit Index
7. Incremental Fit Index
8. Chi-Square

برای بررسی فرضیه‌های تحقیق مبتنی بر این مقیاس نخست باید صحت مقیاس استفاده‌شده تأیید شود. بنابراین از تحلیل عاملی تأییدی برای سنجش روابط متغیرهای پنهان با گویه‌های سنجش آن‌ها استفاده شده‌است. تحلیل عاملی تأییدی ارتباط گویه‌ها (پرسش‌های پرسشنامه) را با سازه‌ها بررسی می‌کند. درواقع تا ثابت نشود پرسش‌های پرسشنامه، متغیرهای پنهان را به‌خوبی اندازه‌گیری کرده‌اند، نمی‌توان فرضیه‌های تحقیق را مبتنی بر داده‌های پرسشنامه استفاده کرد. بنابراین برای اثبات اینکه داده‌ها درست اندازه‌گیری شده‌اند از تحلیل عاملی تأییدی استفاده می‌شود.

قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل‌مشاهده به‌وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از  $0/3$  باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته‌شده و از آن صرف‌نظر می‌شود. (حبیبی، ۱۴۰۱)



شکل ۳- نتایج تأیید مدل نهایی ارتباط بین متغیرهای فرضیه اصلی



شکل ۴- مدل نهایی ارتباط بین دایره واژگانی غنی و کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیو‌های صداوسیما

بر اساس شکل‌های ۳ و ۴ نتایج به دست آمده از آزمون ضریب همبستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در بین ۱۲۰ پاسخگوی مورد مطالعه ضریب همبستگی با سطح معنی داری  $\alpha=0/000$  برابر با  $R=0/801$  محاسبه شده است. از آنجاکه این سطح معنی داری از سطح معنی داری مورد نظر ما  $\alpha=0/05$  کوچک تر است، در نتیجه فرضیه صفر ما رد و فرضیه اصلی ما تأیید می شود؛ بنابراین، نتیجه می گیریم که رابطه مثبت و معنی داری بین متغیر مداخله گر و استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد، به این معنا که با افزایش این متغیر میزان استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا می کند.

### نتیجه گیری

با تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده مشخص شد که احساس نیاز به اطلاعات در بین پاسخگویان بالا است، بنابراین پاسخ دهندگان داشتن اطلاعات به روز و مفید در حوزه فعالیت حرفه‌ای را بیشتر از حد متوسط اعلام کرده‌اند. در پژوهش بورکو و همکاران (۱۳۸۷)، ریبیل (۲۰۱۲) به آن اشاره شده است. با توجه به این یافته برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای بالا بردن سطح اطلاعات و دانش آرشیویست‌ها ضروری است. صنعت جو (۱۳۸۴)، ریبیل (۲۰۱۳)، رایس (۲۰۱۹) به این مسئله اشاره کرده‌اند و در این پژوهش مشخص شد که غربالگری نتایج جستجو در حد متوسط به بالا است. این یافته نشان می دهد، توانایی دسته‌بندی کردن نتایج جستجو از پایگاه‌های اطلاعاتی موجود در آرشیو در بین آرشیویست‌ها از میانگین بالاتر است، اگر آموزش‌های مستمر در خصوص دسته‌بندی منابع اطلاعاتی به آرشیویست‌ها ارائه شود نتایج بهینه‌تری حاصل خواهد شد. داشتن دایره واژگانی غنی در بین آرشیویست‌ها، در حد متوسط به بالا است که نشان‌دهنده این است دایره واژگانی غنی از منابع اطلاعاتی مرتبط با آرشیو می تواند بر کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما تأثیرگذار باشد همان گونه که ریبیل (۲۰۱۳)، وینتر (۲۰۱۶)، ابوت (۲۰۱۸)، در پژوهش‌های خود به آن اشاره داشته‌اند. همچنین میانگین متغیر کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌ها در حد متوسط به بالا است، لذا نتایج به دست آمده نشان‌دهنده توجه به ارائه اطلاعات بهینه در کمترین زمان است، ریبیل (۲۰۱۳)، راپل

(۲۰۱۳)، ابوت (۲۰۱۸) نیز در پژوهش‌های خود بر آن تأکید کرده‌اند؛ و آرشیویست‌های صداوسیما توانایی ارائه اطلاعات متناسب با نیاز اطلاعاتی مراجعان را دارند و آموزش استفاده از ابزارهای بازیابی اطلاعات و به‌کارگیری تجربیات حرفه‌ای آرشیویست‌ها، کیفیت اطلاع‌رسانی را بهتر می‌کند. نتایج به‌دست‌آمده از آزمون ضریب همبستگی نیز بین متغیرها حاکی از آن است که رابطه مثبت و معنی‌داری بین کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد، به این معنا که با افزایش متغیر، میزان کیفیت اطلاع‌رسانی همان‌گونه که رایس (۲۰۱۹) در پژوهش خود اعلام کرده است می‌تواند برای آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا می‌کند. رابطه مثبت و معنی‌داری بین متغیر مداخله‌گر و استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد، به این معنا که با افزایش این متغیر، میزان استفاده بهینه از دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا می‌کند. همچنین رابطه مثبت و معنی‌داری بین متغیر مداخله‌گر و توانایی اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما وجود دارد، به این معنا که با افزایش متغیر، میزان توانایی اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما نیز افزایش پیدا می‌کند. همچنین به ازای تغییر در یک واحد انحراف معیار دایره واژگانی غنی میزان کیفیت اطلاع‌رسانی آرشیویست‌های صداوسیما تاندازه‌ای قابل پیش‌بینی است. نتایج تحلیل عاملی پرسشنامه رابطه بین دایره واژگانی آرشیویست‌های صداوسیما و توانایی‌های اطلاع‌رسانی آنان روشن شد، بار عاملی مشاهده‌شده در تمامی موارد نشان می‌دهد همبستگی بین متغیرهای پنهان با متغیرهای قابل مشاهده، قابل قبول است.

آرشیوهای صداوسیما به منزله قلب تپنده برنامه‌سازی در تولید برنامه ایفای نقش می‌کنند، از آنجایی که این مراکز به‌عنوان مرکزی برای نگهداری منابع تولیدشده در نظر گرفته شده‌است، کمتر به نقش و تأثیرگذاری آنان در فرآیند تولید برنامه توجه شده است. آرشیویست‌های صداوسیما از آنجایی که دانش‌آموخته علم اطلاعات و دانش‌شناسی هستند و به‌صورت حرفه‌ای می‌توانند در بازیابی اطلاعات و ارائه اطلاعات بهینه برای تولید برنامه‌ها و کمک به بهبود فرآیند برنامه، نقش مؤثری ایفا کنند، با آموزش‌های مرتبط با بازیابی اطلاعات و استفاده از ابزارهای بازیابی اطلاعات نقش پررنگ‌تری در فعالیت حرفه‌ای می‌توانند داشته باشند. تقویت دایره واژگانی آنان که به‌نوعی از مؤلفه‌های اصلی

رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی نیز هست، می‌تواند در رسیدن به مقصود که همانا اطلاع‌رسانی باکیفیت و بازیابی منابع موجود در آرشیوها و استفاده مجدد در برنامه‌سازی است، تأثیرگذار باشند. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نیز تأیید کننده همین مسئله هست که آرشیویست با دایرة واژگانی غنی می‌تواند کیفیت اطلاع‌رسانی بهتری داشته باشد و در بازیابی اطلاعات و اطلاع‌رسانی مفیدتر باشد.

### پیشنهاها:

- ۱- به آرشیویست‌های صداوسیما توجه بیشتری شود و برای استفاده بهینه از توانایی‌های حرفه‌ای آن‌ها در رابطه با بازیابی اطلاعات مفید، برنامه‌ریزی شود.
- ۲- آرشیویست‌ها به خودباوری برسند که می‌توانند در فرآیند تولید برنامه در سازمان صداوسیما تأثیرگذار باشند.
- ۳- ساختار تولید و پخش برنامه‌ها به گونه‌ای اصلاح شود که آرشیو و آرشیویست‌ها از عوامل برنامه‌سازی محسوب شوند.

### منابع

- بورکو، هارولد، دانشی، حسین و مهاجر، پرویز (۱۳۵۱). دانش اطلاع‌رسانی چیست؟. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۱ (۱)، ۵-۱.
- بهرام‌پور، محمدپیام (۱۳۹۶). استفاده از کلمات مناسب و خوب. بازیابی در <http://bahrampoor.com>
- پاکزاد، الهام (۱۳۹۱). بررسی استراتژی‌های یادگیری واژگان فعال و غیرفعال دانشجویان سطح پیشرفته: مطالعه‌ای بر دانشجویان ایرانی کارشناسی ارشد رشته آموزش زبان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران.
- پوزشی، فاطمه (۱۳۹۵). دایرة واژگان کودکان ۸ تا ۱۶ ماهه در چارچوب فهرست تکامل رشد ارتباطی مک آرتور-بیتس برحسب سطح تحصیلی والدین: تجربه حضور در مهدکودک و جنسیت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت.
- حبیبی، آرش و کلاهی، بهاره (۱۴۰۱). مدل یابی معادلات ساختاری. تهران: جهاد دانشگاهی.

صنعت جو، اعظم (۱۳۸۴). ضرورت بازنگری در ساختار اصطلاح‌نامه‌ها: بررسی عدم کارایی اصطلاح‌نامه‌ها در محیط اطلاعاتی جدید و قابلیت‌های هستی‌شناسی‌ها در مقایسه با آن. فصلنامه کتاب، ۱۶(۴)، ۲۴-۴۵.

## References

- Abbot, A. (2018). *The system of professions*. Chicago: university of Chicago.
- Bahrampour, M. P. (2017). Using appropriate and good words. Retrieved at <http://bahrampoor.com/>. [In Persian]
- Borko, H., Daneshi, H. and Mohajer, P. (1972). What is information knowledge? *Journal of Information Processing and Management*, 1(1), 1-5. [In Persian]
- Habibi, A., Kolahi, B. (2022). *Structural equation modeling*. Tehran: Academic Jihad. [In Persian]
- Mahdavi, M. T. (2000). *Information technology and technology of information*. Tehran: Chapar. [In Persian]
- Nelson, B. (2014). The role of the public services librarian: The new revolution. In rethinking the library in the information.. *The Journal Of of Academic Librarianship*, 25(3), 178-186.
- Pakzad, E. (2012). *Examining active and passive vocabulary learning strategies of advanced level students: a study on Iranian master's students in the field of language education*. Master thesis, Faculty of Humanities Sciences, Payam Noor University, Tehran. [In Persian]
- Pozshi, F. (1395). *Vocabulary of children aged 8 to 16 months in the context of the McArthur-Bates communication development list according to parents' educational level: Kindergarten attendance experience and gender*. Master's thesis, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Azad University, Marve-Dasht. [In Persian]
- Rapple, B. (2013). The librarianslibrarian's teacher in the networked Environment. *College Teaching*, 45(3), 114-116.
- Reeves W. J. (2018). *Librarian as professionals*. , University of North Carolina, Chapel Hill.
- Rible, J. (2013). *The librarian as campus webmaster: careers merging? Computer in librarie-s. Hyatt regency crystal cityarlington, VA* . <https://computersinlibraries.infotoday.com/>
- Rice, J. (2019). The hidden role of librarians. *Library journal*. v114 n1 57-59.
- Sanat Jo, A. (1384). The necessity of revising the structure of thesauruses: investigating the ineffectiveness of thesauruses in the new information environment and the capabilities of ontologies in comparison with it. *Book Quarterly*, 16(4), 24-45. [In Persian]

Winter, M. F. (2016). The culture and control of expertise: Toward a sociological understanding of librarianship. *The Library Quarter* ; *Chicago*, 59 (3).

